

Зміни спрощеної системи оподаткування під час воєнного стану в Україні

Вікторія Саїтгарєєва,

здобувачка вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *окреслено ключові особливості спрощеного режиму оподаткування. Розглянуто зміни у спрощеній системі оподаткування під час воєнного стану в Україні та вказано їх переваги для підтримки малого і середнього бізнесу. Вказано труднощі, пов'язані з переходом на нові податкові правила. Наголошено на необхідності розробки стратегії поступового виходу з кризового податкового режиму із забезпеченням балансу між підтримкою бізнесу та необхідністю наповнення бюджету.*

Ключові слова: *спрощена система оподаткування, єдиний податок, фізична особа-підприємець, малий і середній бізнес, податкові пільги.*

Введення воєнного стану в Україні спричинило значні економічні потрясіння, що змусило державу оперативно адаптувати систему оподаткування до нових умов. Одним із найбільш важливих напрямів стала зміна спрощеної системи оподаткування, яка є ключовим елементом підтримки малого та середнього бізнесу. Державні органи запровадили низку податкових реформ, спрямованих на спрощення адміністрування податків, зменшення фіскального навантаження та стимулювання підприємницької діяльності під час війни.

Однією з ключових змін стало введення спеціального режиму оподаткування єдиного податку. Починаючи з 1 квітня 2022 року, фізичні особи-підприємці та юридичні особи, які за попередній календарний рік мали дохід не більше ніж десять мільярдів гривень, мали можливість перейти на спрощену систему оподаткування за ставкою 2% (третя група). Це дало можливість підприємцям легше витримувати фінансові навантаження під час війни [1].

Під час дії воєнного стану фізичні особи-підприємці першої та другої групи отримали можливість не сплачувати єдиний податок без втрати статусу платника. Ця ініціатива дозволила зменшити фінансовий тиск на малий бізнес, який в багатьох випадках був змушений призупинити діяльність або працювати в обмежених умовах.

Уряд тимчасово скасував або значно зменшив перевірки щодо дотримання податкового законодавства. Це означало, що підприємці могли працювати без ризику накладання штрафів за незначні порушення у звітності чи сплаті податків. Крім того, не застосовувалися штрафні санкції за несвоєчасну сплату податків через обставини, пов'язані з війною.

Фізичні особи-підприємці отримали можливість тимчасово не сплачувати єдиний соціальний внесок, якщо вони не отримували доходу. Це особливо важливо для тих, хто втратив можливість вести бізнес через бойові дії, вимушене переселення або інші труднощі.

З 1 липня 2023 року уряд повернувся до стандартного режиму оподаткування для більшості платників, скасувавши можливість сплати 2% єдиного податку. Однак, окремі податкові пільги, такі як добровільна сплата єдиного соціального внеску (ЄСВ), залишилися чинними для підприємців, які продовжують потерпати від наслідків війни.

Зміни у спрощеній системі оподаткування мали неоднозначний вплив. З одного боку, запровадження 2% єдиного податку дозволило багатьом підприємцям продовжити діяльність, зменшивши податкові витрати. З іншого боку, скорочення надходжень до бюджету ускладнило фінансування державних програм.

Запроваджені зміни мали велике значення для підтримки малого та середнього бізнесу. Основні переваги цих змін:

- збереження робочих місць. Завдяки спрощеним умовам оподаткування підприємці змогли продовжувати роботу та виплачувати заробітну плату працівникам;
- підтримка обороноздатності країни. Малий бізнес забезпечує логістику, постачання товарів і послуг, необхідних для фронту та тилу;
- створення умов для економічного відновлення. Менше податкове навантаження сприяє швидшій адаптації бізнесу до нових реалій та відновленню економічної активності;
- полегшення ведення бізнесу. Зменшення податкового тиску дозволило підприємцям зосередитися на розвитку своєї діяльності, а не на бюрократичних процедурах.

Попри позитивні аспекти, зміни у спрощеній системі оподаткування викликали і певні труднощі:

- зниження бюджетних надходжень. Через зменшення податкових ставок і тимчасове звільнення від сплати податків державний бюджет недоотримав значні суми;
- ризики зловживань. Деякі підприємства могли використовувати нові податкові пільги для ухилення від податків;
- проблеми з адмініструванням. Перехід на нові податкові правила вимагав адаптації як з боку платників податків, так і з боку податкових органів.

Зміни у спрощеній системі оподаткування, запроваджені під час воєнного стану, відіграли важливу роль у підтримці бізнесу та збереженні економічної стабільності. Попри певні виклики, вони дозволили багатьом підприємцям

продовжувати роботу, зберігати робочі місця та сприяти відновленню економіки.

Вважаємо, що у майбутньому держава повинна розробити стратегію поступового виходу з кризового податкового режиму, забезпечивши баланс між підтримкою бізнесу та необхідністю наповнення бюджету. Ці заходи є важливими не лише для виживання підприємництва в умовах війни, а й для подальшого розвитку економіки України після перемоги.

Отже, спрощена система оподаткування зазнала значних змін під час воєнного стану, що допомогло підтримати власників бізнесу в складних умовах. Запровадження спеціальних податкових режимів, звільнення від сплати деяких податків та скасування перевірок дозволили малому та середньому бізнесу продовжити свою діяльність. Однак, у довгостроковій перспективі необхідно розробити нові механізми підтримки бізнесу, які враховуватимуть післявоєнну відбудову економіки та забезпечуватимуть баланс між стимулюванням підприємницької діяльності та наповненням державного бюджету.

Список використаних джерел:

1. Єдиний податок для фізичних осіб-підприємців (спрощенна система оподаткування). URL:

[https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%84%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%86%D1%96%D0%B2_\(%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F\)](https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%84%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA_%D0%B4%D0%BB%D1%8F_%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%86%D1%96%D0%B2_(%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0_%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F))

Abstract: the key features of the simplified taxation regime are highlighted. Changes in the simplified taxation system during martial law in Ukraine are considered and their advantages for supporting small and medium-sized businesses are indicated. Difficulties associated with the transition to new tax rules are indicated. The need to develop a strategy for a gradual exit from the crisis tax regime is emphasized, ensuring a balance between supporting business and the need to fill the budget.

Key words: simplified taxation system, single tax, individual entrepreneur, small and medium-sized businesses, tax benefits.

Науковий керівник:

Бурковська А. В.,

канд. екон. наук, доцентка,

доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування,